Сторінки 1 і 2 відсутні в архіві.

На престіл вступив Александер III., другий син Александра II. і княгині Гессен-Дармштадської.

О новім монарсї з початку ходили ріжні слухи і то корисгні і некористні. Сам цар в коротці зазначуєсь виданем манїфесту, котрий сильно піддержує самодержавіє. Сей манїфест спотикаєсь з манїфестом „Народної Волї" котрий говорить о забитю царя.

Александер III. був забобонним, упередженим з гори до річий і людий, не могучим нїколи узнати власного блуду, недовірчивим, підозріваючим, боячим ся кождої ложки страви, власної тїни.

В день свого вступленя на престіл відобрав Александер III. відозву „Народної Волї". Відозва та дісталась впрост до кишенї царського сурдута і зміст її був цїлком мирний. Взивала она Александра до скликаня представителїв народа, до надання народови конституції, жадала вільности гадок, амнестії для політичних вязнів а за се в заміну заприсягала зложене зброї, занехане змов і ґварантована супокій в державі.

У відповідь цар оточив ся муром з жандармерії і поліції так, що з самодержавця став ся вязнем. Цар вірив лишен поліції і жандармерії, котра взяла в свої руки все. Они рядили освітою і церквою, військом і царем. Дорадником царя був давний його учитель, Победоносцев, котрий тримав при собі Черевина, Саблєра, Янишева, Каткова і отця Йоана Кронштадського.

Цїле своє житє Александер III. боров ся з революцією, боров ся, щоби нарід утримати в темноті, під нагайками і та борба принесла такі плоди, які мусїла принести, то є бомби і пімсту гнетеного люду.

Атентат на царя повтаряв ся оден за другим, однак цар щасливо все виходив. Аж катастрофа під Борками, викликана бомбою революціонїстів надвихнула атлетичне здоровлє царя. Цар захорів на нирки. Не помагали анї ліки анї вплив чудотворного Йоана Кронштадського. Стан психічний царя почав граничити з варятством. Александер III. сконав в р. 1894. Сумне дуже було його житє і то так, що почести заходу Европи не були в силі осолодити їди, затровуючої кожду секунду житя наймогутнїйшого з могучих! Застановляючись над хмурною долею царя можлегко підлатись впливутю — колиб не тисячі зойків і скарг, добуваючих ся з вязниць.

На престолї засїдає Николай II.

Історія повтаряє ся — будучність бодай в части дасть відгадати минувшиною.

Николай засїв на престолї в р. 1894, 310 лїт по смерти Івана Грізного, як двайцять шестий цар — як девятнайцятий по першім Романові — як тринайцятий самодержавець (першим автократом був Петро I.) — як осьмий монарх назвиска Гольштай-Ґотроп, як пятий з потомків Павла II.

Дані, відносячі ся до двайцять пяти попередників царя Николая, позволять ся уставити в слїдуючий ряд: На двайцять пять володітелїв Росії — дванайцять було заморлованих, шістьох умерло смертию підозрілою, насуваючою правдоподібність убийства, оден відобрав собі житє а ледви шістьох дочекалось природної смерти т. є. спровадженої в ріжнім степени і віку хоробами.

Природна смерть на російськім престолї припадає на кождого четвертого монарха. Однак тут належить ся зробити одно застереженє: до Петра III. (1761), заложителя лінії Голштайн-Ґотроп, припадають всї смерти природні; від Петра III. суть тільки чотири убийства, одно самовбійство і дві смерти підозрілі. Смерть природна мала надзвичайні взгляди для женщин, бо на чотири імператорові, позволила тром умерти без царовбійства і без підозріня царовбійства. Тільки трох царів дочекалось природного кінця житя, а іменно: Михайло Теодорович, Алексей Михайлович і Петро II. Звідси з числа 26 монархів, вилучивши женщини (4) одержимо, що доперва кождий семий російський цар вмирає природною смертию.

Гороскоп такий буби дуже сумний для царя Николая II., бо він єсть доперва пятим з ряду царем по вбійстві Павла I. — колиби се взагалї могло бути гороскопом. Такий рахунок оперби ся о сьмішність, колиб иньших не дав фактів.

Остатним царем, котрому житє скоротила хороба, був Петро II. (1730 р.), остатня природна смерть досягла Елисавету (1761), а пізнїйше злуть Петро III. (морд), Катерина II. (смерть підозріла), Николай I. (самоубійство), Александер II. (морд) і Александер III. (смерть в наслїдок потовчень з замаху).

З двайцять пяти попередників царя Николая II. найдовше панував Іван Грозьний, бо 54 лїт — а дальше чотирох перейшло трийцятлїтє, чотирох перейшло двайцятилїтє володіня, чотирнайцятьох не дочекалось і десятого року панованя.

Пересїчна цифра пановання самодержавця російського виносить 12 лїт і 4 місяцї з округом кількох днїв.

Тих 25 монархів доконало в протягу 310 лїт 16 замахів стану і поповнило 12 царовбійств. Трох з тих царів допустило ся зббродні убийства безпосередно (своїми власними руками), иньші ділали через посїпаків та підніжків.

Остатним царовбійцем на престолї російськім єсть Александер I. — остатною офірою царовбійства для загорненя власти — Павло I.

Чи ті понурі цифри стали коли молодому монарсї перед очима — належить сумнївати ся. А ви, православні батюшки, котрі віддаєте божу почесть царю — катови, для котрих Бог на небі оден а другий, більший бог-цар на земли, що на се? Гаркніть слївце. Чейже не дармо вас петербурський „бог" держить та сипле на вас та на вашу місію рублї, здирані з хлопа, котрий свою кров на них проливає та крівавим потом їх добуває. Завдайте брехню тим числам. Доведіть, що се все неправда. Чейже ганьба таким „богам" служити, яким ви служите. Ось кому ви з віч та мігнигів виспласте заявленя дитинячої любви та вірного підданя. Ось яких представляєте народови „богами" та головами церкви!!!

(Дальше буде).

В справі Січинського.

(Отсю статю містить у Naprzód-i (ч. 120. з 27. м. м.) рим.-кат. сьвященик Ізидор Виплоук (о. Антін, Капуцин), котрий і пише під псевдонімом Антін Шех)

Стало ся —

Січинського засуджено. —

Без огляду на те, чи присуд буде виконаний — чи виноватий повисне на шибеници — чи може помилують його в Відни —

Сучасна польська совість висловила ся —

Висловила ся нинїшна польська політична мудрість. —

І то не якийсь воєнний суд видав той присуд.

Присяжні львівські одноголосно — як один муж — з рідкою однодушностю, якої не можна в Польщі осягнути нїколи, коли ходить о найсьвятїйші, найважнїйші, як день ясні справи — на руського патріота видали засуд —

Не узглядено цїлих лагодячих обставин —

Не взято під уваґу анї віку — анї духового настрою — анї політичної атмосфери, в якій сповнено проступок —

З невмолимою строгістю права —

З безглядною, твердою рішучістю —

З поминенем всякого милосердя і політичного ідеалізму —

Засуджено на смерть фанатика-патріота —

Pereat mundus — fiat iustitia.

А одначе здавало ся би, що Поляки — без огляду на те, як в подібних обставинах судять звичайно деиндe — повинні були лекше зрозуміти лагодячі обставини, — глибше ввійти в причини політичного вбійства, лїпше вникнути в психольоґію молодого проступника —

Поляки, вроджені в неволї — примушені двигати кайдани своєї долї і ганьбу політичної залежности — носити на собі пятно невільників і прокляте безмилосерного vae victis (горе побідженим!) —

Поляки, котрих історія вже більше сотнї лїт є одним пасмом упокорень, кривд, несправедливостий, що о пімсту кличуть до неба —

І одною великою траґедією невільника, що про сонячну свободу мріє, що до дня ясного щастя зітхає серед темної пітьми своєї тюрми —

І що в шалї свого болю і розпуки то молить ся — то проклинає — і Бога хулить і людий клене — то знов тужні пісні співає — або в упадку духа, в почутю нужди своєї і безсиля в своїх дозорців жебрає милосердя. —

Поляки, що самі нераз шалїли шалом патріотизму —

Повинні були зрозуміти шал патріотизму молодого Русина —

І милосердє почути для нього в серцї —

І осудом не кидати на нього —

Але руку простягнути до нього на знак прощеня.

На скільки ще є Поляками — на скільки самі тужать еще за свободою — на скільки самі за миску сочевиці, за умови спокійного істнованя не запродали своїх великих національних ідеалів. —

Бо направду — де такий Поляк — на скільки дійсно є Поляком — на скільки гидить ся неволею — на скільки ганьби своєї вітчини не легковажить — на скільки не затратив або не запродав мрій про лїпшу будучність — на скільки вміє відчувати по людськи і не змінив ся в невільника духа, якого вже жадна ганьба не обурить, жадна образа не доторкнеть ся, жадна кривда не запалить —

Де такий Поляк, що в любовнім шалї для вітчини болю, що в нерозважній тузї за її свободою, в нетерпеливости послужити їй за всяку цїну, а усумнивши ся в справедливість, в правду, в побіду доброї справи —

Не носив би в своїй души бунту хоч хвилину —

Не лелїв би думки про пімсту —

„Z Bogiem — a choćby mimo Boga" —

Не навидів би любовю —

Не приймав би до души своєї затроєного насїня, з якого родять ся такі дїла, як Січинського —

Тільки, що може умов не доставало, щоб те насїнє тоді приняло ся і плід принесло? —

Пригадаймо хлопячі, молодечі пориви наші — мрії — думки —

Найспокійнїйші нинї, найбільше зрівноважені, що найреальнїйшу, найтверезїйшу політику ведуть нинї —

Чи не мали хвиль такого шалу? —

Адже найгарнїйший дух Польщі, найбільший з генїїв наших — той, що перед ним цїлий нарід від десяток років хилить свої чола з любовию і почитанєм —

Чи не виспівав у таку хвилю — піснї пімсти? —

Чи навіть зради, сповненої з шалу розпучливої любови до вітчини —

Не підніє до геройства? —

Чи Валенрода не пристроїв блеском героїзму? —

Звідки-ж така безглядність в судженю вчинку, який мусїв заболїти кождого Поляка —

Але який — з огляду на теперішний настрій Русинів —

Повинна була зрозуміти польська совість.

Адже недавно подібну справу судили в Вадовицях.

Вадовицький суд — також суд присяжних — оправдав Добродзіцку за її замах на Скаллона.

Польська совість відізвала ся тоді щиро — правдиво — не закаламучена фальшивою політичною мудрістю, оглядом на висші політичні рациї —

Поляки не хотїли засудити Добродзіцкої —

Як колись Жиди на камеeconоване не віддали явно грішницї, коли Христос поклав їм питане: Хто з вас без гріха? —

Чому-ж нинї заглушили совість? —

Чому-ж нинї сьміло, однодумно сягнули по камінь? —

Чи-ж инакше судили би в своїй власній справі — инакше, коли ходить о Русина? —

Правда, що Потоцкий — то не Скаллон —

Що галицькі обставини — се не обставини в Королївстві —

Але психольоґія Добродзіцкої і психольоґія Січинського та сама.

Січинський бачив у Потоцькім ворога своєї вітчини, як Добродзіцка в Скаллонї —

Що більше — може більше небезпечного, бо такого, що може приспати руський люд, приєднати його, успокоїти в нїм хвилї національної сьвідомости. —

Коли увільнили Добродзіцку — її Січинського бодай лагіднїйше треба було судити.

Коли Січинський винен смерти — і Добродзіцка повинна була згинути.

І коли присуд на Січинського справедливий — то, йдучи далї, треба признати всї ті давнїйші й нинїшні засуди смерти на Поляків, що бунтують ся —

То справедливі ті кріваві екзекуції післяповстанчі і після-революційні, перед яким одначе здригаєть ся польське серце —

То справедливо і слушно ведуть на шибеницї найлїпших, найгарнїйших синів Польщі,

Чи подумали про те ви — судиї львівські —

Що присудом вашим на Січинського потвердили ви всї присуди на польських патріотів в иньших частях краю —

Що ви приклали печатки й підписи ваші на безчесних актах російських полевих судів —

Що ви стали в рядах тих суддів, які осудили героїв польської свободи, і сказали до тих жертв: „Ви винні смерти" —

І під шибеницї, на яких мали висїти борцї за Польщу — разом з російськими катами й ви пішли в згодї з ними і в спільнім з ними осудженю патріотичних фанатиків.

І коли-б бодай засуд смерти, що його видали ви з такою однодушністю — на яку — на жаль! — не стати вас нїколи, коли ходить о правдиве добро вітчини — був подиктований справдї розумною політикою —

Коли-б бодай справдї обіцював користь —

Коли-б заспокоїв пристрасти, вилїчив якесь зло —

Причинив ся чимсь до розвязки сумного руського питаня. —

Але-ж кровю — не змиваєть ся крови —

Анї огню — не гасить ся огнем —

Анї непавистн — не лїчить ся пімстою й ненавистю —

Не туди дорога до полагодженя руської справи —

Шибениця Січинського стане навпаки боєвим прапором для Русинів. —

Той, що може, живучи, будучими вчинками — коли він правдивий патріот — відпокутував би свою вину супроти Польщі і супроти добре зрозумілого інтересу Руси —

Стане кличем братовбійчої боротьби. —

Памятайте — Русини, на скільки не має енерґії до дїла, яке будуе — то має завзятє і наклін до пімсти. —

(Продовжене на 4-ій стор.)

SWOBODA
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
184 Hudson., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,
manager,
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $200
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

„Чому Р. Нар. Союз“ кріпшає і могутніє з кождим днем?

Ось Вам шан. читачі факт, і то не аби який, а особливо для тих, котрим є „солею в оці“ ся одинока наша інституція в Америці.

Незаперечить ніхто мабуть, що „Р. Н. Союз“ як рівнож і другі подібні запомогові наші Орґанізації, пережив від самого початку свого істнованя неодне „але“, завдяки тим людцям, що то для особистого свого хісна чи цілий, звикли в сколоченій воді ловити рибу.

Хто із наших шан. читачів не тямить гаразд усіх тих так звн.: „наставленій“ Олифантської „Правди“? Хто не тямить сих рад ініціяторів Московско-кнутославної ідеї, після яких виходило-б що для нашого робітника і тут, на вільній земли Вашинґтона одинока дошка спасеня се поклоненіе царю батющці!

Хто мав спромогу переконати ся о конкуренції чужих, і ворожих нашим народнім переконаням і інтересам других запомогових інституцій в сім краю, сей не заперечить, що ті, котрі вмавляють в нашого робітника „дешівість“ якоїсь орґанізації, суть по більшій части єсли не провокаторами, то несьвідомими індівідуами, котрі, — як то кажеть ся — хочуть стріляти, а Господь Бог має кулі за них носити!....

Бо чиж в теперішнім шаленім поступі промислу, збісїлій конкуренції взглядом ненаситнього доляра ріжних корпорацій не сьмішне є вмавляти в нашого несьвідомого робітника, що за марних якихсь пару центів місячної вкладки наш чорнороб може забезпечити ся цілковито „перед чорною годиною“ і то себе, і свою рідню як се він забезлечує ся у дорозшім „Р. Н. Союзі“?

Але меньше уже про матеріяльну сторону таких перехвалених орґанізацій. Відвернувши другу сторону сего „медалю“ переконуємо ся, що і під взглядом моральним, сї орґанізації не пішли далеко.

А що „Р. Н. Союз“, як народна Орґанізація гуртує під свій стяг усї частини нашої суспільности без ріжниці пола, стану, чи політичних відтінків, а тим самим і наше духовеньство, проте, й „Р. Н. Союз“ дає повну заруку, що у нім мораль стане на першім місци.

І дійсно.

В часї, коли нещасна наша греко-католицька церков в Америці через деморалізацію деяких запоморечених московським пан слявізмом одиниць захитала ся, і коли в найтяжшу для ньої хвилину прибув тут Іх Преосьв. С. С. Ортиньский, то чорні духи від всіх иньших нібито католиць ких Орґанізацій перші вдарили на нього каменем.

А що робить „Р. Н. Союз“, се нібито після їх поглядів ґнїздо „безбожників“, „радикалов“ атеїстов? Р. Н. Союз не тільки, що не прикладає руки до кирині московських наганячів, але як пристало на правдиво народню Орґанізацію, бере в защиту першого греко-кат. зверхника своєї церкви в Америці, коли всї иньші і до днесь гавкають в некорисťь Епископа. Попри се однак вони для замиленя очий нашим робітникам, грають дальше по фарисейськи ролю Християньських інституцій.

Я далекий мішати ся до церковних справ. Знаю однак зі свого власного досьвіду, що у більшости нашого народу релїґія, то щось таке сьвяте, рідне та ідеальне що забий нашому добрязї батька і неньку, відбери йому дорогу дружину, самого його оплюй, та навішай на нього псів, то він буде мовчав — але горе тобі, єсли посьмієш доторкнути ся його релїґійних чувств!

Знають, як бачу, гаразд сю чутку струну у нашого чорнороба і московські хуліґани. Одjеж і не дивота, що через фальшиві інсинунації про „Р. Н, Союз“ наша орґанізація не могла двигнути ся до властивого розцьвіту свого завданя.

Але нарід наш в Америці хоть і запоморочений подекуди ріжного рода фальшивими пророками, приходить постепенно до сьвідомости, пізнає, хто наш „стрик, а хто колодою у бік“, а сего доказом є теперішний великий взріст нашого „Союза“, а властиво його Відділів по усїм усюдам Америцької Руси, котрі — на превелику радість низше підписано, ростуть наче гриби по дощи....

І чия-ж у тім заслуга?

Безперечно самих наших робітників! Так, товариші робітники.

Хотячи покінчити вже раз з проклятущою ворожнечою поміж нами в Америці, і винищити раз червака, котрий нищить наш народний орґанізм, сотворім перед усїм вспільними силами о д н у, в е л и к у, н е п о х и т н у н а р о д н ю г р о м а д у з девизом: В лучности сила!

Бо аж таким після моєї гадки робом зможемо пізнати хто ми, „ким і за що закуті“...

І... сьміло покотимо наше народнє житя, витиченим руслом.

Михайло Бєля,
Гол. Орґанізатор „Р. Н. С.“

ДОПИСЬ.

З Elizabethport, N. J.

Доси не було ще мабуть з нашої місцевости ніякої дописи в „Свободі“. Причина сему така, що між тутешними Русинами не зайшло нічо такого, з чим вартаб було ділитись із ширшим загалом Русинів. По за хліб насушний ми про нічо инше не дбали.

В послідних часах змінилось по трохи на ліпше. Зрозумівши вагу злуки, ми почали орґанізуватись І так насамперед завязалось у нас за старанєм пп. М. Мамчака, Т. Жилки і Я. Родзиняка братство сьв. Михаїла, яке вступило до Р. Н. С. (відділ 145) і яке в короткім протягу часу придбало собі 53 членів; а в послїднім місяци з'орґанізувалось головно заходом п. Л. Ґенеґи нове товариство „Запорожська Січ“, що становить 234-ий відділ в Р. Н. С. і до якої на першім мітинґу вступило 35 членів.

Цілею сего товариства, попри матеріяльне забезпечене єго членів в рамках статутів Р. Н. С., є гуртувати тутешних руських молодців в одну громаду, будити в них народнього духа через читанє писем і книжок та підносити їх морально, устроювати чисто руські забави, вечерниці і т. п. Ми стараєм ся отворити у себе просьвітне огнище, читальню, і маємо в Бозі надію, що при пораді і підмозі нашого духовного отця наступить се вже в короткім часі.

До уряду „Запорожської Січи“ входять отсї юні молодці:

Предсід. Лука Ґенеґа, секретар Стефан Руртас, єго заступник Андрей Кицинк, касіер Олікса Ґенеґа, контр. комісія Сень Пришляк і Йосиф Чечіль, а дозорці хорих Юрко Шевчук і Гриць Могила.

Мітинґи відбувають ся в кожду третю суботу в місяци о год. 7½ вечером в гали п. Цюрчака на розї улиць South Park і Front str.

Всї руські молодцї з Elizabethport-у і околиці повинні ставати в ряди сего товариства, щоб всї ми могли йти одним шляхом до спільної цїли...

А п. Луці Ґендї за єго труди коло основаня „Запорожської Січи“ в Elizabethport-ї най буде честь! Січовик.

Пімста Азіятів.

Се вже є загальним правилом, що чим хто низший душою тим більше у нього звірячости, тим більше дикости, тим менче уміркованя. Сї слова як раз ілюструє дикість теперішного російського уряду, який ,,завівши лад“ мордує тепер з правдивою бестіяльською розкошею. Ось що про се пише бувший депутат до російської Думи, Ломтатідзе в часописи ,,Berliner Tageblatt,“ як наочний сьвідок звірств російського ,,православного“ уряду:

,,Присуди відбувають ся в віддаленю 7 аршинів (5 метрів) від вікон моєї целї. (Ломтатідзе сидів в вязници Севастопольській за ,,політичне“). О годинї 6-ій з раня починають ставити під молодою грушею шибеницю і від сеї хвилині я є змушений придивляти ся усьому, власними очима бачити усї сї нелюдські страхіття. В безсилім обуреню бю ся об стіни, клену, кричу, стукаю, пукаю і в відповідь чую цинїчні наруги поліцейських чунґузів на чолї з поліцмайстром, що заповнюють ціле шпитальне подвіре... Засуджені на смерть звичайно мусять ждати по пару місяців на виконанє присуду смерти. Ніч в ніч дріжать вони у передсмертнім страсї, що ось, ось приходить на них черга. Нещасні не в силї ока замкнути. Доперва ранком, замучені до краю, на пів божевільні зі страху падуть мертві на тверду, вязничну лаву і сплять цілий день, щоб вечером опять почати сю саму, страшну муку. Найменчий шелест на коритари, гук кроків доводить їх до божевільного страху: зриваючи ся, ричуть нелюдскими голосами: ,,Ратуйте! Приходять нас вішати! Ратуйте!...“ І ціла вязниця від сього не людського реву пробуджує ся, усе починає кричати, гримати об двері. Десь, в якійсь келії, хтось починає сьпівати похоронний марш, хтось знова кричить: ,,Пращайте! Пращайте!...“ В вязничні коритарі, позаяк ся вязниця по причинї наступившої тут перед двома роками експльозії і масової утечі вязнів все еще находить ся під станом военним, вводять салдатів, карабіни набиває ся острими набоями і лунає команда, приказуюча на найменчий галас стріляти...

Тимчасом в короттї вияснює ся, що усе було тільки привидом, галюцинацією зденервованої до краю уяви. Про сон не може бути уже і мови. Заряд вязниці відчиняє поодинокі камери і усе приводить опять до порядку, то є бє і катує вязнів, запихає їм уста послїдним паскудством, сама однак поліція кричить і клене відбираючи заразсм нещасним усе, ліжка, мило, цукор і т. д.

Але потом приходить уже дійсне страчене. Про се знають усї еще вечером, позаяк усї бачать, як виносить ся домовини. Після числа домовин числять засуджені, скільки людий в ночи повісять. Потім приходить поліція, правдиві чунґузи, і уставляє ся по коритарях і на подвірю...

Десь чути придавлене, глухе шамотанє ся, якийсь страшний викрик: правдоподібно деліквентови не запхано належито губи. Именно поліція поступає в сей спосіб: коли відчинять камеру, в якій сидить сей, на котрім має виконати ся присуд смерти, кидає ся нараз кількох людий на нещасливця. Один з них має приготовлену уже подушечку, якою запихає делїнквентови рот. Але також і засуджений є приготований, і без розпучливої борби не дістануть його поліцейські у свої руки. Однак він не має ніякого оборонного орудія та проти переваги не в силї довго устояти ся. В недовзї умовкає його крик, чути лишень придавлене харкотане...

І тепер дає ся чути гук молотка. Здіймають з підсудимого кайдани, але за се тїсно, що аж кров виступає, вяжуть йому на плечах руки і ноги. Жертву, яка не може ні кричати, ні навіть ворухнути ся, бють тепер немилосерно. По сім виносять її до канцелярії і кидають у темній кімнаті на долівку, де вона лежить аж доси, доки не скінчать ставити шибениці та не насліють державні урядники. За сей час під моїми вікнами безвпинно працюють над виставленем шибениці. Дозорці зносять палї а зі шпиталю витягають шафу, що має служити деліквентови за підніжок. (На шафі ставляють крісло на якім доперва засудженого ставляють, почім витручують йому з під ніг се крісло і він зависає) а яка через цілий день стоїть в шпитали і в сей спосіб повнить подвійну службу. Кат спить еще в аптиці, але домовини вже притягають під шибеницю і все вже готове...

Неначе дошки виносять кандидатів на повішене на руках, і кидають їх на одну копицю. Вони убрані лишень в сорочках, та з зимна і зі страху дзвонять зубами. Тепер приступають до першого з ряду, здоймають з його рук і ніг шнури та держать його під руки, бо деліквент через цілонічне звязане тратить звичайно цілковито власть. Витягають йому з губи подущину, однак при найменчій охоті до крику збивають його немилосерно, щоб ,,машинку“ — як висказують ся з глумом дозорці — йому замкнути. І ось надходить суд та починає читати присуд смерти...

Під сю пору ціла вязниця підносить оглушаючий крик. Сьпівають похоронний марш, а салдати бігають і взивають до спокою. Се все взбуджує у засудженого невисказану жажду дожитя, він за всяку ціну хоче вратувати своє житє, паде катам до ніг, повзне перед ними, цілує їхні чоботи. Дозорці копають його чобітьми та глумлять ся над ним. І ось приступає до нього кат та кладе на нього свою руку, але так, що деліквент аж падає. І в сю хвилину кидають ся нього дозорці, поривають його у гору. Він боронить ся руками, ногами і зубами та ричить... ричить... Ніколи, нічо подібного не приходило ся мені почути. Не знаю хто може так ревіти: се не є ні людський, ні звірячий голос. І знов частують його побоями та палками і з трудом волїчуть його під шибеницю; ще якийсь час треває смертельне шамотане на шафі і за хвилину колише ся щось на шнурі, корчить ся, видовжує ся. Усї другі присуджені дивлять ся на се, знаючи, що за хвилину зачне ся та сама історія з другим, третим і т. д.

Се обходжене ся з засудженими на смерть війшло уже зовсїм в систему так, що коли мали тратити анархіста Сїнкова то він специяльну вносив просьбу не мучити його перед виконанем присуду, а за се він з'обовязував ся не кричати і не ставити катам ніякого опору. Предсїдатель суду се йому прирік і правдоподібно і додержав свого приреченя...“

Тільки наочний сьвідок.

Попросту не хоче вірити ся, аби подібні варварства були мислимі в XX-ім столітю!...

В справі Січинського

(Продовжене зі стор. 3-ої)

Має пропасти ненависти в своїй души —
Має геройство пімсти і ненависти. —
Адже досить мали ми примірів того в історії.
Пригадайте Пиляви —
Ґонтів і Залїзняків. —
І дивна річ —

Так безглядно, так строго, з такою невмолимою с п р а в е д л и в і с т ю видано засуд на Січинського —

А одначе його вчинок був тільки сумним обявом братовбійчої боротьби, якої ареною є вже від давна Галичина. —

Осуджує ть ся вчинок, який є овочем того дерева ненависти, що безкарно розростаєть ся. —

Осуджуєть ся результат діяльности, толєрованої, підпираної публичною опінією. —

Ті самі, що справців тої братовбійчої боротьби і Каїнової ненависти підпирають, кладуть на переді національної політики, вважають духовими провідниками народу. —

Наслідок, виплив, результат тої боротьби і тої розпаленої ними ненависти осуджують без милосердя. —

Дмовский, що голосив у відношеню до Русинів — в ,,Myślach nowoczesnego Polaka“ — справді достойні Бісмарка погляди. —

Вважаєть ся вершком нашої політичної мудрости.

Січинський, що є продуктом тої м у д р о ї польсько-руської політики —

Йде на шибеницю.

Вдова по бл. п. Потоцкім в своїй правдиво християнській любови рішила в спосіб єдино розумний Поляків справу Січинського.

Не послухали голосу того благородного, зболїлого серця.

Її просьба о помилуванє чоловіка, що найкровавійшу їй заподіяв кривду, нехай оборонить польське імя від ганьби перед судом будучности. —

Нехай буде протестом проти того s u m m u m i u s львівських суддів. —

І доказом, що хоч глибоко спідлїла польська дума, то ще є в ній огні, що можуть вибухнути знов чистим, сьвятим поломінем. —

А ви, мудрі польські політики, тверезі польські патріоти, розумні державні мужі, на яких так довго ждала вітчина —

Що злобували ви для неї доси самі погроми і самі сороми —

Дай Боже, щоб ви не мусїли оплакувати ще страшнїйших результатів вашої політичної мудрости. —.

Застановіть ся, піддайте тверезій критицї ваші вказівки —

Адже непомильними хиба себе не вважаєте —

Отворіть очи — і дивіть ся, в яке багно ведете вітчину. —

Січинський заявив, що послідною каплею, яка віограла рішаючу роль в його духовій траґедії — був факт політичного союза Поляків у Галичині з москвофілами.

Русин сповняє убійство над представителем польського правлїня за те, що польське правлїне підпирає в Галичині москвофільство — Русини боронять Галичину перед підпиранєм прихильників Росії самими Поляками. —

Галицькі Поляки волять Росіян ніж Русинів.

Як колись Греки в Царгородї волїли турецький турбан, ніж католицький хрест. —

Се в кождім разї знаменне і дивне.

— — — — — — — — — —

Послїдна почта принесла звістку, що присяжні внесли до цїсаря просьбу о помилуванє. —

Могли підсудимого самі увільнити від смерти, але не зробили того. —

Засудивши його на смерть, хотять скинути відповідальність на Віденъ. —

Декого зворушує та ласкавість —

Але коли о ласку звертають ся до Відня, то чому не помилували його самі? —

Коли вважають його винним смерти — не повинні просити о ласку —

Коли думають, що він гідний помилуваня — то по що його засудили? —

Се виглядає трохи на те Пилатівське вмите рук — „Ми не винні тої крови“. —

Се неначе поставлене сьвічки двом богам. —

Сїчинського може вратує те відкликане до цїсарської ласки —

Але пятна з польських суддів не змие.

Антін Шех.

Перший Великий Баль
і театральнє представлене
комедії в 1-ім акті
Настоящі
заходом Товариства „Українська Муза“
в Jersey City, N. J.
відбуде ся дня 31-го мая
(Decoration Day)
в найбільшій гали нашого міста
ELKS HALL, corner Henderson & York Str.

Грати буде перворядна музика.
Режисер і управ. хору п. А. Ґела.
Початок балю о год. 2-ій по полудни а театрального представленя о год. 8-ій вечером. По представленю баль продовжає ся до раня.

Вступ на Баль і Представлене лиш 35 цт.

Дуже добра нагода весело забавитись, тим більше, що того дня загальне американське сьвято, день вільний від працї.

Під час Балю буде також „Почта любови“.

На сю забаву сердечно запрошує місцевих і доокoличних гостей.

КОМІТЕТ.

„ДУШПАСТИР“
се прекрасна, щиро-руська церковно-народна ґазета.

Виходить в Ню Йорку кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі єго хвалять.

Коштує на цілий рік так тут в Америцї як і до старого краю всего лиш **$1.20.**

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909.

Всечесна Редакціє Душпастиря! — ...Признаю Вам щиру правду, що ніяка часопись так не вдоволила мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир“... Ся часопись то єсть так, якби в дуже сильну посуху, легкий, маннистий дощ... Нехай засіяє благодать Божа над сим початком так гарного і сьвятого дїла! — З поважанєм Олекса Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастиря“, майже що дня. Тож замовляйте „Душпастиря“ чим-скорше для себе і для Ваших свояків і знакомих тутки і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в кождій руській хаті.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найлїпше почтовим моней-ордером) на імя:

Rev. A. Ulitsky, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Май

13	Ч	Якова ап.
14	П	Май. Єремії пр.
15	С	Бориса і Глїба
16	Н	6 О Слїпор. Т.
17	П	Пелаґії
18	В	Ірини муч.
19	С	Іова

— Дня 7-го мая застановлено працю в майнах належачих до Lehigh, Coal Co. в Вилксбери, Па. і 800 майнерів стратило занятє. Урядники подають за причину, що показала ся потреба поробленя деяких технїчних улїпшень і працї коло того потребують якийсь час. Робота в майні правдоподібно пічне ся аж в осени. Рівнож ходять чутки, що сими днями застановлять на пару тижнів роботу і по иньших майнах в околици.

— Як належить бути осторожними з усякими формами, що „дають роботу“ сьвідчить факт арештованя дня 7-го мая властителїв фірми Ґейзіґ & Шефер, що містила ся під ч. 500 5-th Ave в Ню Йорку. Ся фірма, як показало ся, даючи роботу обдурила аплїкантів на яких 50 тисяч долярів. Обіцювано там роботу з платнею від 15 до 30 дол. тижнево, однак аплїкант мусїв попеpед зложити кавцію 50—150 д., а по сїм не бачив уже ні кавції, ні роботи.

— В місцевости Mercer, Pa. 10-го мая покінчив ся процес проти рабівників хлопця Billy Whitla, яка то справа свого часу наробила великого шуму. Головного виновника, Boyle засуджено на дожизненну вязницю, а його жінку Марію на 25 лїт. По оголошеню присуду обоє засуджені зложили сензаційне зізнанє, після якого виходило-б що пірване упляноваш шваґер родичів пірваного хлопця, та що вони були лишень орудием в його руках. Рівнож і батько хлопця мав бути вмішаний в отсю аферу. Скільки на сїм правди, на разї годі знати.

— Дня 10-го с. м. в Константинополи, в мешеї Аюб, одиноклї бґдівлї в столици Туреччини, де є заборонений вступ чужинцям і иновірцям, відбула ся церемонія опоясаня мечем Османа нового султана, Магомеда V-го. Церемонія опоясаня мечем є рівнозначна в Туреччині з Церемонією коронованя в иньших монархіях. При церемонії були присутні крім міністрів і найвисших ґенералів сухопутнього війска і маринарки також і репрезентанти парляменту, магомїданське духовеньство, чрецький патріарх, рабін і заступник болгарського екзарха. Се було пораз перший в турецькій історії, що при такій церемонії були присутні иновірцї. По скінченій урочистости вийшов султан на площу перед мошею, де хор шкільних хлопців відсьпівав „Гимн свободи“.

— Заборона куреня для молодих. З днем 1. цьвітня с. р. увійшов в Анґлії в житє закон, після якого особам понизше 16 лїт не вільно курити. Поліцианти, дозорцї городів і инші особи, що мають допильнувати публичного порядку, одержали наказ відбирати від всїх, що дїлають против того закона, папіроси і тютюн, а так само не вільно в склепарям під загрозою острої кари продавати дїтям тютюн і папіроси. Дальше розпорядженє постановляє також, що молодим особам не вільно ходити до шинків, а шинкарям не вільно продавати малолїтним горівки та иньших алькогольних напитків. Такий закон здав би ся дуже й у нас, а тодї чей було би може менше усяких молодечих проступників, якими суть переповнені тутешні вязниці.

— Як живе ся нашим братям під православним батюшкою царем, і то тепер, коли в Росії вже є якась „конституція“, нехай послужить слідуючий факт: Товариство „Просьвіта“ в Одесї задумало уладити музично-сьпівацькі вечерниці. Одеський ґенерал Толмачоф однак заборонив сьпівати пісень по українськи та зажадав, щоб кожду пісню сьпівано в московськім переводі. А мало ся сьпівати не аби які пісні, а такі революційні і для цїлости російської держави небезпечні, як пісня.... „Ой не ходи Грицю тай на вечерниці“!!! Раді не раді, одеські „Просьвітяне“ послухали ґенерала і післали йому такий переклад російський пісні „Ой не ходи Грицю“:

Ай не ходи Гришка
Ай да на журфікс,
Ай там злыя дѣвки
Сдѣлають тѣ кникс....

Сей переклад народної пісні так подобав ся ґенералови, що він приказав сьпівати таки по українськи. — І чи не гарний се образець з „конституційної“ Росії? Як ви думаєте, прихильники кнутославія?....

— Ґубернатор стейту Ню Джерзи підписав законопроєкт, який від дня 4-го червня набирає правної сили і як закон має обовязувати в цїлім стейтї, а після якого не сьміє на внутрішній сторонї сальонів находити ся ніяка, хотьби і найменча вивіска. За переступленє сього закона має накладати ся кара, якої висоту однак сей закон не означує. Щоб однак „костумери“ не були зовсїм в непевности, якого сорта напитки ждуть на них в середині, то вільно буде сальоністам з середини прилїпити на вікні паперове оголошенє зі списом напитків, яке оголошенє однак не сьміє бути більше, як 20 квадратових стіп. Усї находячі ся тепер над сальонами золоті вивіски мають бути знищені. Вартість сих вивісок в самім тільки містї Джерзи Сїті обчисляють на 200.000 долярів.

— В містї Indiana, Pa. помер пастор методиської громади. Громадяни пожалувавши за ним не ломили собі довго голову над сим, кого вибрати за його заступника а одноголосно припоручили жінці помершого сповняти дальше церковні функції. І ось вона сповняє всї церковні служби та говорить проповіди. Так отже є се правдоподібно перший случай, де жінка стала сьвященником.

— Украли на 25 міліонів. Російські власти викрили великі крадежі, які роблено по зелїзницях в цїлій Росії, і які орґанізувала шайка зелїзничих слуг під проводом двох інжинірів, Соколова і Петренка. Сих двох із сотнею ще инших вже арештовано. Найдено в них крадені річи, 3—4 пуди ріжних урядових паперів, підроблених документів, на підставі котрих надїяли ся одержати крам. Частина переписки зачинають ся ще в 1905 р. Між арештованими є 20 женщин, котрі вживано на самі трудні справи. Не зловлено ще 200 осіб, котрі роблять тепер на зелїзницях. З найдених документів виявило ся, що за три роки ся компанія вкрала зелїзничого майна більше як на 25 міліонів рублів.

— З царства темноти. З села Войнихи псковської ґубернії доносять до російських газет, що там баби почали вже готовитись до „страшного суду“. Повстала в них така думка через те, що через їх село пройшов якийсь подорожний і намовляв усїх покаяти ся, бо скоро буде конець сьвіту; пiде з неба огневий дощ і попалить всїх, хто не покаєть ся. Подорожний пішов, а баби стали готувати ся до „сьвітопредставленя“. Пішли до лазнї, вимились, одягли ся в чисті сорочки, причесались, причепурились, посїдали „в останнє“ і полягли на печі ждати „огненного дощу“. За бабами пішли і деякі чоловіки. Дехто спав добре „в останнє“, а дехто і просидїв цїлу ніч. Але минула ніч, минув і день, який визначив подорожний і нічого не сталось.

— Програв жінку. В Нижнім Новгородї (Росія) оден з тамошних жителів, Микола П-ський дуже любив грати в карти. Грою він так захоплював ся, що програв не лише всю пенсію, але цїле своє майно. Коли вже не стало що програвати, поставив на карти свою жінку. Карти недописали і жінку взяв син одного купця. Таким чином сердешна жінка визволила ся від тяжкого життя з осоружним чоловіком. П-ський скоро зовсїм збанкротував, кинув службу і став ся босяком.

— Наколи тутешний міліярдер, Карнеґі викине кільканайцять тисяч долярів на бібліотеки, часописи здіймають страшний крик, під небеса величаючи сего філянтропа. Придивім ся тепер однак з відки він бере сї міліони на бібліотеки. Передовсїм його власні робітники не можуть ніяким робом користати з фундованих ним бібліотек, позаяк по його сталївнях усюди працює ся 12 годин. Робітничі юнії в його фабриках суть цїлковито знищені. Робітники по його заводах дістають 40% менчу платню, як робітники по таких самих фабриках де инде. З 3 нятих у його фабриках 17.000 робітників всего лишень 120 робить по 8 годин, а всї решта по 12 годин денно і то протягом 7 день на тиждень! В році 1907 з його фабрик винесено 5000 покалїчених, з якого то числа кождий десятий лишив ся калїкою на цїле житє. Рівнож 500 робітників в тім році вбито. З числа 500 вбитих робітників, 88 родин не дістало ні цента, а 39 процент ледви дістало на кошта похорону. Тисяч случаїв смерти в Пітсбурґу рік річно спричинюють методи Карнеґія, який не дасть ні цента на поправу санітарних відносин. Десятки тисячів незасмотрених вдів і сиріт кидає ся на дорогу ганьби і завдяки Карнеґіому Пітсбурґ став правдивою ганьбою Америки.

— Отсе коротко переповіджений зміст казаня, яке виголосив Rev. A. Irwin 9. мая з казальниці церкви Church of Ascension, положеної на розї 11 ул. і 5 евні в Ню-Йорку, отже в найбільше аристократичній дільници міста. Вірні — самі міліонери слухали набожно слів проповіди, однак більше як певно, що слова бесїдника впали на дуже камінисту рілю.

ЗАЯВА.

На численні запити моїх знакомих і приятелів я уважаю за відповідне публично заявити, що з дописями підписуваними в „Свободі“ і „Хлопським Параґрафі“ псевдонімом „Грицько Чалий“ я не маю нічо спільного, та що я ніколи не підписував ся сим іменем. Противно, від часу мойого прибутя до Америки, то є від 10 лїт я всегда підписував ся або своїм повним іменем, або псевдонімом „Чалий.“

Сава Чарнецький.

Ми зі своєї сторони заявляємо, що псевдоніми: „Грицько Чалий“ і „Чалий“ належать до цїлком двох окремих людий, та що добр. Сава Чарнецький з добр. „Грицьком Чалим“ не є ідентичний.

Редакція.

Велике народне ВІЧЕ
в справі засуду Мирослава Січинського в Галичині
відбуде ся
в суботу 15-го мая 1909 р.
о 5-ій год. попол.
в гали під церквою,
в Hazleton, Pa.

Русини-Українці! В кого хотяй крапля еще теплої крови і кого обурює варварство Ляхів в Галичині, нехай явить ся на се віче. Збитою масою запротестуймо та жадаймо увільнення Мирослава Січинського.

КОМІТЕТ.

В память Драгоманова

відбудуть ся
Великі Вечерниці
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ПОДІЛЬСЬКА СІЧ“
при співучасти товариства
„УКРАЇНСЬКА МУЗА“ з ДЖ. С.
в суботу, дня 22-го мая с. р.
в Progress Assembly, 28-30 Ave A, New York City
Початок о год. 7-ій вечер.
Запрошує ся усіх прийти і віддати честь тому, який був „розумом України“.
КОМІТЕТ.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.
Іх Пресовященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський єпископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.
Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.
Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.
Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.
Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
. . Pittsburg, Pa.
Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.
Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 816 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.
Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.
Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke Mass.

Вступайте до Союза!

„Рускій Народний Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.

Посмертне за дити від 15.00 до $300.00,

В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00,

б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить цілу році $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ВАЖНЕ ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секрета опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Ч. 909. КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Текля Хомкович отримала як посмертну запомогу по мужу Павлї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Ansonia, Conn. . . . . .1909.
Текля Хомкович.
Свідки:
Василь Глива,
Григорий Патинок.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці Відділ (число) 10.
Ф. Бодон предс.,
А. Кляцко секр.

23. КВІТ $17.00
на сїмнайцять долярів, котрі п. Еміль і Настасія Хома отримали як посмертну запомогу по донькі Марія з Головної Каси Руского Молодечого Союза в Америці.
Ansonia, Conn. . . . . .1909.
Еміль Хома.
Свідки:
Васиь Глива,
Григорий Патинюк.
Від місцевого Уряду Руского Молодечого Союза в Америці. Відділ (число) 10.
Филип Бадон предс.,
А. Кляцко секр.

Ч. 911 КВІТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Гриць Козак отримав як надзвичайну запомогу за утрату обох ніг з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Port Jervis, N. Y. 6 Мая 1909.
Гриць Козак.
Свідки:
Максим Козак
Іван Прохера.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 198.
Грит. Гумовский предс.,
Мих. Косонога секр.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

LANCASTER, N. Y. бр. св. Василія, від. 87 подає до відомости, що в місяцях маю і червню принимає до братства без вступного а до Союза після статут. Мітинґи відбувають ся в неділю по 15-ім в галі Old Fellow під ч. 45 Central Ave. Lancaster, N. Y.
Дмитро Сухиня предс.,
Василь Москаль кас.,
Стефан Кінг секр.

PORT JERVIS, N. Y. бр. св. Арх. Михаїла, від. 198. подає до загальної відомости всїм членам що місячний мітинґ, котрий мав відбути ся 18. цьвітня — відбуде ся допера в неділю, 16. мая о 7. год. вечер в гали під рим. катол. костелом Пр. Діви Марії, 50 Bell Str. Всї члени, що залягають розмет за 2 місяцї і братську вкладку а не являть ся на мітинґу, будуть суспендовані.
Григ. Ґумовский предс.,
Михайло Косонога секр.

BELLE VALLEY, O. бр. св. О. Ник. від. 224 подає до відомости, що слідуючі члени зістали суспендовані: 1) Мих. Ворона, 2) Олекса Басцішин, 3) Ник. Пінькак, 4) Семко Сторошка. Сих членів приняти не можна до ніякого другого відділу після 234 параграфу статутів Р. Н. С.
Мих. Коґут предс.,
М. Ворона секр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Запор. Січ", відд. 117 взиває всїх членів, аби конечно явили ся на мітинґу, дня 15-го с. м. в звичайній годині і звичайнім місци.
Ст. Гладкий секр.

FRANKLIN FURNACE, N. J. бр. св. Івана Хрест. від. 71 подає до відомости, що вибрано слідуючий уряд: Мих. Олїйник предс., Март. Саболь кас., Вас. Василишин скр. (Box 19, Franklin Furn.) Іван Секула і Ів. Махо дох. хорих.
Вас. Василишин секр.

SPANGLER, PA. бр. Благ. Пр. Бог. від. 120 подає до відомости, що нових членів в віці від 16 до 35 літ буде принимати в місяцях маю, червню і липню за половину вступного.
М. Елей секр.

SCRANTON, PA. бр. св. Вас. Вел. від. 229 подає до відомости що від тепер братскі мітинги будуть відбувати ся в кожду трету неділю о год. 3:20 по пол. в церковний гали.
Г. Дзьобко скр.

NEW YORK, N. Y. тов. „Зоря" від. 69 подає до прилюдної відомости, що мітинґи відбувають ся 1-ої і 3-ої суботи кождого місяця. Кождий член мусить вирівнати всї свої залеглости: 1. місячне, 2. розмет, 3. карп; в разї невирівнаня своїх залеглостей зістає суспендований.
В. Маркевич предс.,
М. Мартинів кас.,
Й. Виць скр.

DONORA, PA. бр. св. Димитрія від. 157 подає до відомости що в місяцях цьвітню і маю принимає до братства за половину вступного. Мітинґи відбувають ся в кожду четверту неділю по першім в гали під церквою на 5-ій улици.
Ів. Цейко скр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Запорож. Січ" повідомляє всїх жен щин, що до товарства принимає ся женщин без вступного в місяцях: марцю, цьвітню і маю. Кожда женщина платить 25 цнт. місячно, а в разї хороби дістає 3 дол. бенефіту тижнево.
Мітинґи відбувають ся в гали Козачина 167 Е. 4-th Str. N. Y.
С. Гладкий секр.

KEOKEE, VA. тов. „Січ" від. 219 взиває трих членів, що повідізали до Пенсильвенії, аби зголосили ся безпроволочно до:
Т. Починок,
938 Mt. Vernon Ave.,
Scranton, Pa.

KINGSTON, PA. бр. св. Арх. Михаїла, від. 208 взиває своїх членів, щоб кождий явив ся на мітинґ дня 17-го мая с. р. до галї під числом 498 на Kill Side Lodge, Kingston, Pa. Неявившийся член підлягає карі після статутів.
П. Єрвін предс.

PITTSBURG, PA. бр. св. Івана Хрест. від. 96 подає до відомости, що в місяцях маю і червню принимає нових членів за половину вступного. Мітинґи в кожду четверту неділю по першім в гали „Просвіти" під ч. 109 7-th Str. S. S. Pittsburg, Pa.
Т. Поливка предс.
В. Коропеч кас.,
Д. Ґаздайка секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в „Свободї" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

Кружок Аматорів руской громади церковної при Chestnut Str., Yonkers, N. Y. виставить в суботу, дня 15-го мая с. р. в McCann's гали, 25 Broadway, українську комедію-оперету в 2-ох діях

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

Івана Котляревського.

Початок точно о 8-ій вечером.

Вступ: перші 2 ряди по 35 цт. решта крісел по 25 цнт.

На се представлене щиро сердечно запрошує ся усїх місцевих як і доокілчних Українців.

Комітет.

ПЕРШИЙ БАЛЬ

на дохід гр. кат. церкви св. Ап. Петра і Павла в Монесен, Па., уряджує товариство „Бандурист" дня 15-го мая 1909 р. в німецькій гали. Забава буде переплїтана хорошими піснями „Бандуриста". Початок о год. 3-ій з полудня.

Вступ 50 цнт. для самотних жен 25 цнт.

17—18 Комітет.

ПОЗІР! PROVIDENCE, R. I.

Перший Великий Русько Український БАЛЬ!

устроює тов. Кн. Данила в Суботу, дня 22-го мая 1909 в „Columbia Hall" на Putman st. Початок точно о годині 6:30 вечером. Запрашає ся всїх чесних Русинів з Провіденс і околиці, де молоді і старі зможуть доволї забавити ся. Музика руська. Вступ для мужчин 25 цнт., для женщин 15 цнт. За добру забаву ручить

17—19 Комітет.

ПОЗІР! ТРЕТИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

уряджує бр. св. О. Николая в Perth Amboy, N. J. 730 State St. Pulaski Park дня 30. мая 1909 р.

Початок точно о год. 4-ій по полудни. Вступ для мужчин 25 цнт. для женщин вступ вільний.

Весь дохід призначений на гр. кат. Церков. Всїх Русинів з Perth Amboy і околиці запрошує ся щиро.

Музика буде грати під проводом Русина, М. Хріна.

За добру забаву і музику ручить Комітет.

БАЛЬ

устроює тов. „Любов", в суботу, дня 15-го мая с. р. в New Academy Hall, 525 S. 4-th str., Philadelphia, Pa. Початок о 7-ій годині вечером. Всїх, що люблять весело забавити ся, щиросердечно запрошує

16—18 Комітет.

ПОЗІР!!! ПОЗІР!!! ПЕРШИЙ БАЛЬ

устроює „Тов. Січ" в New Kensington, Pa. від. 158. Р. Н. С. в суботу дня 15-го Мая 1909 р. в Opera House на 4-th Ave. New Kensington, Pa.

Початок точно о годині 4-ій вечером. Вступ для мужчин 50 цнт., для женщин даром.

Запрашає ся всїх чесних Русинів з New Kensington, Pa. і околиці на сей ПЕРШИЙ СЇЧОВИЙ БАЛЬ де молоді і старші зможуть до-ол- забавитись.

За добру забаву ручить Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Заходом Укр. Товариства „Просьвіта" Від. 204 Р. Н. Союза відбуде ся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

дня 29-го Мая 1909 р. в Manhattan Lyceum, 66-68 E. 4-th Str. New York, N. Y.

Оркестра п. Г. Смоленьского.

Між танцями розривка для молодіжи: „Почта любови".

Початок о год. 7-ій вечером.

Вступ 25 цнт. від особи.

Запрашаємо на той Баль всїх Українців, так Ню-йорских як і доокілчних.

Весь чистий дохід призначений на школу ім. Олени Січинської в Галичині.

За чесну забаву ручить

17—20 КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство Покрови Пр. Богородиці, відд. 184 Р. Н. С. в неділю, дня 23-го мая, в галї Франковського, в Whiting, Ind.

Початок о год. 3-ій по пол.

На сей Баль запрошуємо всїх доохресних Русинів і Русинок За добру забаву і свіжі напитки ручить Комітет.

Виказ членів Р. Н. С за місяць Цьвітень 1909 р.

Відділ	На ціле посмерт.	На пол. посмерт.	Дїти	Відділ	На ціле посмерт.	На пол. посмерт.	Дїти
1	297	8	42	108	58	20	5
2	55	—	2	109	34	2	3
3	225	8	27	110	29	—	—
4	63	5	18	111	6	9	—
5	75	—	10	112	5	4	3
6	101	—	2	113	42	—	—
7	144	4	33	114	40	—	—
8	40	1	33	115	32	—	—
9	84	—	23	116	12	5	1
10	100	10	37	117	32	6	1
11	29	—	9	118	5	5	—
12	84	3	7	119	38	—	—
13	24	1	5	120	48	1	12
14	89	24	26	121	145	1	89
15	35	—	—	122	54	3	—
16	208	3	16	123	153	18	11
17	28	—	—	124	24	11	—
18	30	—	16	125	—	16	—
19	65	5	45	126	37	—	5
20	60	3	11	127	14	—	1
21	15	—	4	128	14	1	4
22	3	—	—	129	50	—	11
23	41	—	7	130	18	6	4
24	17	1	2	131	4	—	—
25	50	3	2	132	40	9	10
26	35	—	2	133	6	16	—
27	49	7	37	134	32	—	16
28	137	35	14	135	135	—	1
29	29	1	22	136	24		6
30	78	9	17	137	10	—	—
31	39	—	—	138	6	6	—
32	51	—	6	139	27	—	—
33	198	7	14	140	40	—	4
34	22	—	—	141	14	2	—
35	46	—	5	142	11	40	—
36	42	—	17	143	60	1	—
37	46	1	14	144	17	14	9
38	83	6	11	145	17	—	—
39	52	8	5	146	29	—	—
40	56	3	10	147	26	2	9
41	35	4	—	148	21	2	—
42	59	11	53	149	19	—	—
43	34	—	11	150	4	—	—
44	11	—	—	151	1	14	—
45	31	5	7	152	43	—	—
46	159	1	37	153	11	3	—
47	56	3	7	154	30	—	—
48	102	10	8	155	15	11	—
49	18	—	—	156	23	—	2
50	9	—	—	157	40	3	7
51	38	—	—	158	30	4	—
52	49	6	—	159	22	6	—
53	199	20	61	160	18	6	—
54	10	5	1	161	25	—	—
55	80	4	9	162	45	12	—
56	41	1	4	163	19	2	—
57	22	1	—	164	15	5	—
58	92	6	25	165	43	4	—
59	31	5	4	166	47	—	—
60	1	8	6	167	16	3	—
61	86	—	2	168	10	7	—
62	91	4	19	169	31	1	1
63	75	—	9	170	8	9	—
64	4	—	—	171	3	8	—
65	92	4	11	172	8	—	2
66	38	7	2	173	19	2	—
67	148	2	10	174	35	—	—
68	14	1	8	175	7	1	—
69	32	3	2	176	13	—	—
70	53	60	10	177	10	—	—
71	20	—	—	178	8	10	—
72	67	—	25	179	39	3	—
73	15	5	3	180	13	—	—
74	15	—	—	181	—	—	—
75	24	—	1	182	16	6	—
76	17	10	1	183	14	6	—
77	19	—	—	184	39	—	—
78	168	2	—	185	55	—	—
79	22	1	—	186	32	—	—
80	63	—	—	187	9	9	—
81	18	—	8	188	20	4	7
82	119	1	23	189	31	2	—
83	6	6	1	190	22	29	—
84	50	—	—	191	39	1	—
85	135	3	13	192	11	11	—
86	63	—	1	193	10	—	—
87	18	1	9	194	7	9	—
88	8	7	8	195	15	2	—
89	18	—	—	196	43	—	—
90	19	1	2	197	38	3	2
91	68	17	2	198	30	18	—
92	88	37	—	199	23	4	—
93	15	—	—	200	—	—	—
94	39	15	1	201	14	1	4
95	51	10	—	202	7	44	—
96	56	19	17	203	3	37	—
97	15	1	3	204	2	16	—
98	29	1	18	205	27	17	—
99	64	32	9	206	8	—	—
100	11	4	—	207	53	5	—
101	1	9	—	208	52	2	—
102	69	2	2	209	58	—	—
103	14	—	—	210	24	20	—
104	93	6	31	211	8	21	—
105	6	11	4	212	20	—	—
106	47	22	2	213	17	7	5
107	45	5	13	214	32	15	—
215	49	—	—	230	18	3	—
216	39	—	—	231	40	6	—
217	2	60	—	232	34	—	3
218	11	—	—	233	37	1	—
219	11	2	2	234	9	23	—
220	8	9	1	235	22	—	—
221	13	36	—	236	1	17	—
222	44	10	18	237	10	7	—
223	29	15	—	238	13	—	—
224	22	—	—	239	34	16	—
225	35	—	—	240	18	2	—
226	18	—	—	241	—	20	—
227	23	—	—	242	14	2	—
228	17	2	—	243	4	12	—
229	92	4	14	244	23	2	4
				Разом	9778	1407	1424

Всїх членів при кінци місяця Цьвітня було в „Р. Н. Союзі" **12.609.**

Т. Лабовський,
гол. рекорд. секретар.

ПЕРШИЙ БАЛЬ

на East Buffalo, N. Y. устроює парохія св. Николая, в суботу, 15-го мая на гали при Lovejoy і Central Ave. Вступ: мущина 25 цнт. дами по 15 цнт.

На сей бaль запрошуємо всїх чесних Русинів як з Буфало так і околиць. За добру забаву ручить Комітет.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. Усп. Пр. Бог. в South Fork, Pa. від. 189. в суботу, дня 22-го мая с. р. Початок точно о годині 1-шій по пол. Усїх чесних Русинів з міста і околиці запрошує 18—19

Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. св. Петра і Павла в Ембридж, Па. дня 22-го мая с. р. в Криштофиковій гали на першій улиці. Початок о 3-ій годині по полудни. Вступ 50 цнт. Усїх чесних Русинів і Русинок та дівчата запрашає Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. св. Івана Хрест. від 96 в суботу, дня 29-го мая с. р. в гали „Просвіти", 109 7-th Str. S. S. Pittsburg, Pa. Початок точно о год. 3-ій по полудни. Вступ для мущин 50 цнт. а для женщин 25 цнт. Дохід призначений через половину на гр. кат. церков і касу братсва. Усїх чесних Русинів з Пітсбурга і околиці запрошує ся сердечно. Музика знаменита, за добру забаву ручить Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

заходом братства св. Володимира, відділ 65 Р. Н. Союза відбуде ся в суботу, дня 29-го мая с. р. в гали Сінґера, Elizabeth, N. J. Весь дохід призначений на місцеву гр. катол. церков. Вступ 25 цнт. За добру забаву і щиру обслугу ручить

18—20 Комітет.

АННА КУЛКІОВА АКУШЕРКА ЕГЗАМІНОВАНА

уділяє помочи при породах як також в всяких недугах жіночих. Прошу голоситись:

Anna Kulikowa,
512 East 11-th Street, New York.

ХТО ХОЧЕ!

Книжку Просьвіти нехай купить: Хронольоґія нашої історії, всесьвітної історії., Славян, Хронольоґія культурних здобутків і Порадник Лікарський. Вишлемо по отриманю 55 цнт. марками.

Knyharnia,
808 Carson Str.,
S. S. Pittsburg, Pa.

Rev. N. Pidhorecki,
329 East 20-th Street,
New York, N. Y.
напротив Руской грек. кат. церкви св. Юрія. 16—19

В місяцю Цьвітню с. р приступили до Р. Н Союза с їдуючі нові Братства і члени.

Бр. сьв. Арх. Михаїла в West Pullman, Chicago, Ill. Від. 243.

Параджінський Михаїл, Квасниця Владик, Олешчук Якуб, Гасюк Іван, Гавришків Олекса, Мацях Микола, Стефанюк Михаїл, Гасюк Андрей, Карилюк Теодор, Стефанюк Василь, Гавришко Сьпівак, Мостовий Григорий, Мішкевич Василь, Чорномаз Василь, Гавришків Василь, Харків Гавриїл.

Братство сьв. Іоана Хрестителя в Bellfonte, Pa. Від. 244

Бендза Мих., Бендза Іван, Кушвара Михайло, Прашкевич Іван діти, Томаш Михайло, Ланковский Іван, Гриньо Федор, Боньчак Іван, Гриньо Дмитро, Прашкевич Тимко, Барняк Іван, Журат Михайло, Кушвара Петро, Чайка Йосиф, Бендза Михайло, Клепчак Франко, Мельник Іван, Морайда Войтіх, Цапик Стефан, Вуйцїк Теодор, Козла Михайло, Рачековский Антоній, Григорчук Михайло, Пішко Федор, Міявець Андрей, Лисий Петро, Грай Петро, Прашкевич Іван Бабяк Ів.

В. 1. Демчак Мих.

В. 3. Кобеля Гриць.

В. 6. Кричфалуші Василь Майлику, Бухало Михалі Михалій, Сутак Михалї Митру.

В. 7. Стефанов Анна дит., Крисоватий Теодорий, Смеречиньский Іван, Когут Іван.

В. 8. Копко Марія.

В. 9. Феценко Настя дит.

В. 14. Ридзик Анна, Лаґа Параска, Баницкий Теодор, Патрош Матвій.

В. 18. Обух Михаїл.

В. 19. Лазар Осиф.

В. 23. Решетар Мих., Петканич Юрий.

В. 27. Долиньский Мих. дит.

В. 29. Гривняк Дмитро, Гривняк Іван, Гривняк Мих. діти.

В. 31. Бобалик Мих.

В. 32. Бласко Юрий.

В. 33. Малїшевский Теодор.

В. 34. Вовчак Марія, Прицик Дмитро.

В. 36. Василик Іван, Завнирчик Повив.

В. 38. Ониськів Гринько.

В. 39. Сембратович Андрей, Осак Іван, Луцишин Николай.

В. 40. Здивач Мих. дит.

В. 41. Перун Петро.

В. 42. Шептак Андрей.

В. 46. Медвід Василь, Пелехатий Григорий, Лихолат Мих., Мрочко Василь, Яцків Мих.

В. 51. Млїчко Йосиф.

В. 52. Ванат Катерина, Гавриляк Параскевія.

В. 55. Дрозд Йосиф.

В. 56. Бурка Іван, Вархоляк Павло дитина.

В. 61. Пітер Іван.

В. 62. Сивик Ева дит., Споляк Михайло.

В. 63. Гнатов Маріянна, Одрехівска Анна, Гомізна Евка, Музика Кароль, Петрівский Митро.

В. 66. Вікай Марія.

В. 67. Ґулич Андрей.

В. 70. Гурман Сень, Кохан Андрей, Дзвінчик Петро.

В. 71. Шчефка Петро.

В. 73. Модь Дмитро, Хростовский Каз., Мельник Андр.

В. 76. Романовский Виц.

В. 80. Рабич Василь.

В. 85. Дуда Іван

В. 86. Рибчак Ник.

В. 88. Ромениць Петро.

В. 91. Панчак Павел дитина. Шедний Іван.

В. 92. Клос Іван, Кажук Вас.

В. 94. Андрусьо Сташко.

В. 97. Орас Тимко.

В. 99. Ґулька Федько.

В. 104 Корнїташ Андрей.

В. 105. Кориляк Николай.

В. 106. Бернатович Йосиф, Зембрань Зиґмунт, Горішний Стефан, Ґаб Григорий, Старух Іван.

В. 108. Осадчук Яким, Пелих Іван. Вістовский Ілія, Гузїль Михаїл дит.

В. 109. Александер Іван.

В. 112. Мандрона Стефан.

В. 113. Гохла Петро, Цапав Антошко, Михнєвич Андрей.

В. 115 Конкус Іван.

В. 117. Костецький Іван, Драбик Петро.

В. 119. Алфулди Михайло, Шуган Васили, Туранїча Мих., Плеша Іван.

В. 120. Яців Петро.

В. 121. Врабель Осиф Іван.

В. 122. Заярош Анна, Андрейцьо Анна.

В. 123. Мороз Ілько, Лїсєвич Ігнатий.

В. 126. Кшевінський Йосиф.

В. 130. Федюк Дмитро, Процьків Станїслав, Ґой Василь, Короновский Петро.

В. 132. Вольний Станїслав, Ґрушак Володимир, Палка Іван, Дурняк Максим, Гайдук Стефан, Ґрошецкий Іван.

В. 133. Дідлївский Василий, Мриглуд Елїя, Романчич Андр.

В. 134. Шалаван Йосиф.

В. 135. Рафальский Іван, Феньчишин Михайло, Феньчишин Текля, Ганьчар Іван, Лисейко Мих., Димитрович Йосиф.

В. 140. Волощак Андрей, Кіхтан Тедодор.

В. 141. Романович Яворский Михаїл.

В. 143. Питгорний Максим, Максимчак Юрий.

В. 146. Щорек Тимко, Данила Василь, Мрочек Іван, Самборский Антошко.

В. 147. Рудакевич Дмитро, Трач Олекса, Гнат Іван дит.

В. 151. Висосчарска Вікторія, Кволик Анастазія, Давидко Юлія, Ковач Текля, Синишак Анастазія, Бачик Анастазія, Двернicка Анна.

В. 155. Гладун Василь.

В. 156. Яворский Іван.

В. 157. Калїник Василий.

В. 158. Филяс Анна, Ятчишин Мих., Вархолик Томко.

В. 160. Іванців Стах.

В. 161. Яклик Іван, Вашура Стан.

В. 162. Данилів Іван, Лесик Онуфрей, Сіденяк Теодор, Федчишин Ілько, Кушнєр Михайло.

В. 164. Ярош Дмитро.

В. 168. Попаца Іван.

В. 170. Венґринович Юрий, Головчак Теодор.

В. 171. Федьо Никола, Сибидло Іван.

В. 172. Висенский Василь.

В. 174. Жуковский Йосиф, Лесів Кирило.

В. 176 Маєцкий Михайло.

В. 179. Чопко Михаїл.

В. 182. Ґришко Іван.

В. 186. Яно Марія

В. 189. Ясіньский Казимір.

В. 191. Скіра Григорий.

В. 195. Астряб Антін.

В. 197 Слїпець Василь, Ґой Михаїл, Славич Іван.

В. 202. Ґвоздь Марія.

В. 207. Барабаш Стефан.

В. 208. Ковач Михаїл.

В. 209. Кузьняк Гриць, Бобеньчук Федор, Повлюх Федор, Хилїньский Йосиф, Менда Матій.

В. 210 Малїновский Адріян.

В. 211. Бусель Михайло, Стичак Дмитро, Стичак Настя.

В. 221. Крілик Прокоп, Томашевский Василь, Дидимус Мих.

В. 222. Ґуменюк Василь, Качмарчик Анна дит.

В. 225 Бейба Іван, Маласич Олекса, Полюжин Онуфер, Климишин Іван, Конющак Михаїл Кузїв Онуфрей, Кузїв Дмитро.

В. 227. Завійский Ілько, Маюр Антін, Хома Стефан.

В. 229. Гнатушко Василь Кузиньчак Теодор, Гнат Никола, Саміла Николай, Луцак Павло, Брудний Стах, Симаньский Іван, Кривий Гриць.

В. 230. Дудаш Анна.

В. 233. Пап Михаїл, Онуфер Михайло.

В. 235. Бобак Михайло, Крупяник Іван, Дідич Іван.

В. 236. Лешко Марія.

В. 238. Негребецка Марія.

В. 239. Горячий Стефан, Гащин Стефан.

Т. Лабовський
секретар рекордовий.

Порох (курява).

Нема однїсїнького місця на земли, де би в воздусї не було куряви. Є она по містах і селах, не брак її на пустинях, степах та лїсах. Навіть ледом вкриті вершки високих гір, безлюдні снігові підбігунові простори не є вільні від пороху.

Звичайно не помічаємо пороху в воздусї. А діє ся се тодї, коли куряви тої нема дуже много. Поодинокі частиці пороху є за дрібні, щоби їх мож бачити голим оком. На се треба окремих приладів. Без побільшаючих скол однак бачимо стовпи куряви несеної бурею по посушнім веремени або туман куряви підчас віяня збіжа, хоч поодинокі частиці таки всі остають ся незамітними.

Близші розслїди під мікроскопом виказали, яка скількість тих цїпких частиць находить ся в тім місци, де нам само око нїчого ще не каже про єствоване пороху. Ще найчистїйший є воздух в горах. Та чистота ся є зглядна. В однім шестистїннім центиметрі буває на вершках гір яких кілька соток частиць пороху. Є се лише тодї, коли нема вітру. Коли вітер дує на гори з долів, то число частиць доходить тодї до десяток тисяч в тій самій скількости воздуха. По містах росте число порошинок до кількох соток тисяч, навіть підчас браку вітрів. В мешкальних комнатах де старають ся о чистоту, може бути в центиметрі цестистїннім і пів міліона дрібоньких цїпких частин. Коли в хатї горить ґаз сьвітильний або є який курець, більшає се число і до кількох соток тисячів міліонів! Коли взятиб куряву на ваґу, то виказалоб ся, що в однім метрі шестистїннім „чистого” воздуха з комнати буде яких 16 десять тисячних ґрама. В фабриках може важити курява з того самого обєму воздуха навіть 2 десяті части ґрама.

Курява то пірвані і піднесені рухом воздуха цїпкі частиці кори земної і того, що на ній є. А відривають ся порошинки під діланєм ріжних причин. Складають ся на се ріжні живла в природї.

Вітер мече і суне пісок по сухій земли, витирає її та творить ще дрібнїйші частини і підиимає їх висше як куряву. Відірвані крапелинки морської води розпилює вітер так, що вода парує, лишаючи окремо в воздусї частини розпущеної в нїй передше кухонної соли. Так само, як вітер, розкришує береги рік, озер і моря вода, причім творить ся також не мало пороху. Зьвіpята рухаючись по поверхни землї творять силу куряви так як і чоловік, а то через тертє об землю або й о поверхню власного тїла. Скількостию витворюваної куряви дорівнує чоловік навіть вітрови, а може й його перевисшає. Тії міліони коминів по домах, фабриках, машинах зелїзних і господарських, лямпи та всякі хочби примітивні варстати, се невичерпаємі жерела куряви. В каменоломах, у ганчарів, ткачів, по млинах витворює ся порох так добре як в майнах угля, в ткацьких варстатах, шліфієрнях і токарнях. Міста чи краї, де цвите промисл, прямо дусять своєю курявою. Нїгде стільки фабрик як в Анґлії, та нїгде стільки куряви і мраки як в тім краю. В білий день, серед полудня мусять в зимі сьвітити по анґлїйських містах ліхтарні. Мимо такого штучного сьвітла гине там тодї богато людий, переїханих возами задля темряви.

Порох витворюють і ростини а то ті, що пилок з їх цьвітів переносить вітер. Плоскінки коноплї сиплять множество того пилку, а ще більше дають його дерева шпилькові. Лучає ся нераз, що пилок з дерев шпилькових пірваний вітрами пережене великі простори, спадаючи опісля з дощем як т. зв. сірковий дощ. „Сірковий” доц викликує пострах у забобонного люду так як „крівавий”, що завдячує свою краску червонявому зелїзистому порохови. Такі сіркові дощі часті є пр. в середущій Америці, а крівaві в північній Африцї, на Середземнім мори і в полудневій Европі. А несуть сей порох так далеко вітри звані пасатами.

Підчас вибуху вульканів поривають ґази крапелинки ляви, котра зараз стигне в воздусї. Повстає з них попіл вульканїчний. Дрібний попіл йде з вітрами дуже далеко. Підчас вибуху Везувія в. 79 роцї по Хр. несло попіл з під Неаполю аж до Палестини. В 1883 р. уносив ся попіл з одного з вульканів з островів сундайських в Азії також над Галичиною, а так само в кількох слїдуючих лїтах. Догадують ся сего звідси, що тодї бували облаки дуже довго по заходї сонця ясні, а се можливе тодї, коли дуже високо понад землею є частиці цїпкі, що відбивають сьвітло.

Учені, котрі розслїджували підбігунові сніги, добачували на них дрібоньку зелїзисту пиль, яка складом не ріжнила ся від метеоритів. Се наводило би на сю гадку, що курява доходить до нашої землї і з поза неї зі сьвітових просторів.

Шкідність куряви є не все і не всюди однака. Поміж частицями мінеральними можуть бути в поросі бактерії. В серединї більших міст пр. Парижа буває їх по кілька тисяч в метрі шестистїннім, по селах по кілька сот. В зимі буває в воздусї менше бактерий чим в лїтї. Бактериї чахотки (сухот), тифа, холери, дифтерії, кору, шкарлятини уносять ся в воздусї, та переносять недуги на инших людий.

Тай мінеральна пиль буває небезпечна. Порох з олова, арсеня, міди, окиси ртути є прямо трійний, коли вдихуємо його довший час до легких. Комнатні малярі, що мають в многих красках олово, дальше складачі (зецери) по печатнях, де в черенках є також олово, хорують дуже часто і тяжко. Недуги легких, нервові пр. епілєпсія слїпота, се частий вислїд вдиханя трійного пороху з олова.

Тай нетрійний мінеральний порох підкопує наше здоровлє. Найнебезпечнїйша тут є курява зложена з твердих частиць, о острих гранах та кінчиках. Перед веде скло і кварц. Люди, що занимають ся шліфованєм скла, не переживають 40 лїт. Шкідний є також порох з паленого вапна, томасівки, цементу. Житє муляpів як і шліфієрів є незавидне.

Порох з металів повстає при пилованю, точеню. Є він гачковато зігнений та острий. Ранить він так як курява зі скла і твердих мінералів ніжну оболонку в легких. На тих ранках множать ся скорше бактерії, та прискорюють смерть чоловіка. Навіть волокнистий порох в ткацьких варстатах і прядїлнях є небезпечний, бо заліплює груди так, що трудно його видалити підчас кашлю.

З огляду на шкідність куряви належить зменшувати її скількість, бо годї її цїлком усунути. Скропленє водою многих предметів підчас оброблюваня зменшає скількість куряви, а так само скроплюванє улиць по містах. Провітрюванє кімнат, саль фабричних є конечне, так само, як часте змиванє підлог і знарядів. По варстатах, фабриках не повинні ті самі робітники все сидїти в найбільш порохових місцях, але належить їх часто заступати иншими. При роботї з дуже острою пилею повинно носити ся респіратори, т. є. прилади, що чистять воздух перед входом до легких. А вже не повинно допускати ся сухотничих робітників нїколи поміж здорових, щоби сих других не заражувати.

ПОВОРОТ ПОБІДНИКІВ.

Від непамятних часів завсїгди кождий народ сьвяткував урочисте поворот побідників. Кождий старав ся показати їм свою любов і пошану. Може се буде скромним, однак зовсім слушним порівнанєм, похід побідників з побідним проґресом Трінера Американського Елїксиру Гіркого Вина? Се вино побідило усі наслідуваня, бо лїпшого препарату від сего вина не може безусловно нїхто спрепарувати. Колиб се можна зробити, то міґби се зробити тільки один Трінер. Його лябораторія стоїть під опікою людий науки, є взором чистоти і для кождого доступна. Його препарат є загально знаний загалови як лїк, на який можна спустити ся в усїх недугах жолудка, кишок і крови. Уживайте його, як лишень ваш апетит стає ся слабшим, коли тільки відчуваєте змученє, ослабленє без нїякого видимого поводу. По всїх друґсторах.

Jos. Triner,
616—622 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

ДЕ Є

мій брат, Андрей Плїшек, родом з Супранівки, пов. Скалат. Через довший час мешкав в Геркімер, Н. Й. і вісїм місяців тому десь пропав. Хтоб о нїм знав, або він сам зволить повідомити:

Steph. Plishek,
233 Perry Str.,
15—18 Herkimer, N. Y.

ОГОЛОШЕНЄ.

Пошукує ґаздині сьвященик, безженний, замешкалий в стейт Ню-Йорк. Особа маюча замір старати ся о се місце мусить бути женщиною старшою віком понад 40 лїт, має добре розуміти ся на кухни, має бути тверезою і совістною, доброго здоровля і мусить уміти по руськи (не по словацки) і по анґлійськи. Першеньство будуть мали сі, які вже в краю і в Америці були в подібних обовязках. Єсли можливе, пожадана рекомендация.

Зголошеня засилати на адресу:

„Svoboda”
(для сьвященика)
184 Hudson Str.,
17— New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ!

На підставі ухвали Конвенції „Союза”, кожде братство приналежне до „Союза”, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза”. G 63

РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА. СОЮЗ ПЛАТИТЬ 1000 ДОЛ. ПОСМЕРТНОГО.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому бобітники орґанізують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про зьвірята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20
Наверненний Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідания	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого жие	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-анґлійский тлумач	60
Польско-анґлійский тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хліб Души	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Збірник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещена	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник померших душ	10

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson Str., New York N. Y

580 SOUTH CENTER AVE.
CHICAGO

Найбільша чесько-словенська і християнська фірма
прапори, ґузики, братські відзнаки, шапки
та усі річи потрібні для братств в Америці
ЕМІЛЬ БАХМАН
680 So Centre Ave., Chicago, Ill.

Пишіть по наш великий, 60 сторін числячий катальоґ, в якім містить ся також сотки похвальних листів від всіх славянських братств в Америці. Пишіть до нас по словенськи або по руськи — як хто уміє. Знаємо по руськи читати але відповідати будемо по словенськи. 60—

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ!

Безплатне Руске Бюро Праці ім. сьв. Рафаіла, 339 East 20th Street, New York (близько рускої грек. кат. церкви сьв. Юрія) межи 1 а 2 евнею вишукує роботу для мущин і желщин, і уділяє інформацій та поради еміґрантам.

Просимо всіх, що знають про яку роботу на свсім плейзі для мущин, або дівчат, донести про се під слідуючою адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU
339 East oth St., New York

Іван Солтис, менаджер.

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого!
До Мамроша! Всі до одного!
Чужих усіх поминайте,
Тільки свого підпирайте.
Мамрош Русин справедливий,
А в бизнесі все уптивий —
Хто-же хоче більше знати,
Прошу прийти й переконатись.
Горівки найлучші має,
Бо злих зовсім не тримає.
Й так віску, комовицю,
Для всіх добру сливовицю
Арак, коняк, рум, паленка
І кмінківка солоденька;
Вина рівнож всі хороші
І то за дешеві гроші.
Пиво сьвіже і холодне —
Лучше бути вже не годне.
Є циґара, щоб курити
Лиш у него тра купити.
Тому Братя, памятайте,
Та до нього завертайте.
А ті, що з контрів приїжджають
Най сей адрес памятають:

Trof. Mamrosh,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.

Капітал $100.000.00
Надвижка $633,431.51
Ціле майно $4,327.853.05

German Savings & Deposit Bank
на розі 14 ої і Carson улиці.
South Side.
Pittsburg, Pa.

є загально знаний, як один з найлутше провадженних Банків в Пенсильванії, що вповні ствердили і державні контрольори. Щадіть отже і складайте гроші на ,% тільки в тім Банку як однім з найпевнійших. Висилаючи гроші платите від пересилки ціни почтові. Шифкарти на всі лінії II. і III. кл. Справи військові, нотаріальні і судові залагоджуємо скоро.

Й. Е. Рот, президент,
Й. Е. Ерни від екзекутиви,
А. П. Міллєр касієр,
Ал. Бучак ур. банку.

Золота година і ланцушок задармо! Американьский виґарок в позолоченою або нікльовою копертою. Ґарантує ся, що він тримає добрий час і рівнаєсь 10-доляровій годині. За дарме кому небудь хто спродасть 24 кавалків золотарских виробів 10 центових. Пришліть свій адрес, а ми вишлемо сї золотарскі річи; коли спродасьте пришліть $2.40 за спродані кавалки ми вишлемо сю годинку і ланцушок.
CROWN JEWELRY Co. Dept 8
882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa

Можна єго бачити в офисі:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попл.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B.

ОДИНОКИЙ РУСЬКИЙ ФОТОҐРАФ
ПАВЛО ГУРДУС
77 Newark Ave., близько Henderson St.,
JERSEY CITY, N. J.

Прийдіть до моєї робітні і придивіть ся моїй роботї, а яко правдиві знатоки переконаєтесь, що я більше даю, чим обіцюю. Фотоґрафії виконую старанно і в всякою точностию.

Дивіть ся добре на нумор дому!

P. HURDUS,
77 Newark Ave., near Henderson St.,
JERSEY CITY, N. J.

Читайте уважно!

Звертаємо уваву усіх Вп Родимці що одиноким управненим до пересилки грошей на стейт Конектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,
130 Main Str., Derby, Conn

який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продаже і т. д. Полагоджує справи військові як увільнення від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всі лїнії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родимці, проч в чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK
130 Main Str., Derby, Conn

Ш. з 17 камінями желїзничий годинник для мущин і жінок, накручує ся без ключика позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні куверти красно вирізувані. Ходить безусловно точно та спеціяльно вроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5 75 і за зворотом пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.

Полагоджує всі справи в Галичині. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбирає гроші від довжників. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всї иньші документи. Перепроваджує інтабуляції і всі вписи гіпотечні. 2—

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D
P. O Box 372. WILKES-BARRE, PA

Накладом „СВОБОДИ" вийшли
Папері листові
окрашені гарними вінетами і портретами наших руских ґеніїв — Продає друкарня „Свободи" по цінї 50 цнт. за 25 штук. Адрес:
„SWOBODA"
184 Hudson Str. New York, N. Y.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шарфи, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

R. H MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA

MERCHANTS NATIONAL BANK
ШЕНАНДОА, ПА.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити визше пів міліона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.
Merchants National Bank
на розі улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah, Pa.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA

Капітал $50.000.00. Надвишки і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мони ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта. позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

з кавцією 15.000 долярів (під контролею Стейту Ню Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:

Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтанших і як найскорше.
Продає Шифкарти на ріжні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цїнах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажи засмотрені підписом конзуля; перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями.
Полагоджує справи військові, як увільнене від асентирунку, військової контролї, увільнене від вправ і т. п.
Міняє гроші — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Читалисьте вже нову ґазету

ШЕРШЕНЬ?

Правда, яка цікава і сьмішна? Образків повно, а чеше усїх ворогів Руси завзято, без страху...

4-те число „Шершеня" вийшло на сьвята, 5 те вийде 1 го мая і його дістануть тільки передплатники.

Навіть до рідного брата не прелєтить „Шершень" без грошей. Тому спішіть ся і присилайте замовлення гроші на таку адресу:

„SZERSZEN"
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Години урядові: 8-10 рано, 2-5 попол, 6.30-8 веч.

Лікар ✝ Спеціяліст

Doctor S. Robert Schultz
39 East 7th Str. New York.
Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужеські і жіночі.

Вилічене — сли можливе — ґарантує ся.

Лічить після найновійших систем електрикою, та посідає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнійше сресство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str,, New York City,
поміж 2 а 3 евеню.

Дає ради і вказівки рівнож листовно.

Dr. J. POLLOCK
176 Newark Ave., Jersey City, N. J.

Рве зуби без всякого болю. Вставляє зуби, котрі вповні наслідують натуральні. Зіпсуті зуби виповнює пльомбами золотими, платиновими або місцевими. 17—20

РОБОТА ҐВАРАНТОВАНА.

Приймає тижневі сплати, если не можна заплатити всего нараз.
У нас розмовляєсь по руськи.

50 ц. місячно за золотий перстїнь, ланцушок і годинник!

Лише 100 маємо на продаж за місячною сплатою!

Щоби розповсюднити наш товар, продаємо 100 годинників і ланцушків позолочуваних вартости 30 долярів в місячних ратах по 50 цнт. лише по ціні 22 долярів.

Бажаючи заадвертайзмувати добре наш годинник, ґварантуємо за єго виконанє і механізм з отвореною копертою. Беремо єго завсігди до репарації, а єслиб ми сего не зробили, можете перестати платити місячну рату. Ся ґваранція є найлїпша, яка колинебудь даєсь при продажи годинника. Наші годинники суть лїпші як ті, які звичайно продаєсь за 30 долярів. Ланцушок є позолочуваний і ґварантований на 20 лїт.

Адвертайзмуючи наш годинник і ланцушок, лише 100 штук продамо по цїнї 22 дол. в місячних ратах по 50 цнт. Отже, як бачите, продаж по тій цїнї є ограничена; ми кождої хвилї маєм право встримати сю оферту. Єсли отже пришлете замовлене запізно, тогди вже не дістанете нашого товару по цїнї знижений.

Пришліть проте 1 дол. як задаток, а ми пришлемо на вашу адресу прекрасний годинник з ланцушком. Решту будете платити як слїдує: в протягу перших 6 місяців 6 дол., с. є. 1 дол. місячно, а по 6 місяцях 50 цнт. кождого місяця, доки цїла сума не зістане виплачена. По доконаній сплатї пришлемо вам як дарунок золотий перстїнь, цїна котрого під ґваранцією є 10 долярів, або вертаємо гроші назад.

Спішіть ся з замовленями і не занедбайте сеї нагоди! Місячні рати суть так малі, що і найбіднїйший може мати сей годинник з ланцушком і золотий перстїнь, єсли заплатить 50 цнт. місячно.

Пишіть на адресу: 15—18

SATURN WATCH CO.,
Dept. 12,
28 West 29-th Str., New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба єго зрешто хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.